

PATRIARKA BATEN HERIOTZA

Anjel Lertxundi

Pierre Lafitte hil da. Eta, hala ere, ez zaigu hil, haren obrek, haren lan nekegaitzek itzal sendo, berezia utzi bait dute gure artean.

Egia da Pierre Lafitte-rekin itzaltzen hasia zaigula mende honen hasierako euskal berpizkunde garaiko oihartzuna. Seminarioen ingurutan hazi eta gorpuztu zen arreta eta oihu minbera. Aro hunkigarri bati agur esaten hasiak bagina bezala.

Patriarka hitzak konotapen biblikoak ditu. Eta konotapen horiei uko egin gabe ere, halako patriarka batzuk ezagutuaren poza geratzen zaigu. Patriarka zentzu erlijiosoan, apaizgintza-aren erro sendoenak bizkar gainean eroso eraman dituztelako, patriarka baita ere herri baten sentimendutara lotuz, bizitza guztia sentimendu horren azterketara eta babes lanetara eskaini dutelako.

Patriarka izan bait da Pierre Lafitte. Bizirik ditugun, eta urte askotarako izan ditzagula, Jose Miel Barandiaran eta Manuel Lekuona bezala.

Lafitte jaunarekin harreman gutxi izan dugun arren, ez ditugu Uztaritz-a egin izan dizkiogun bisitaldiak ahaztuko. Irri-farra lege, gizalegea aitzindari, edozein hartuko zuen hark borondate onaren aztarnarik ikusten baldin bazion. Bere begi

itsu samartuek ez zuten aise irakurriko eskaintzen zitzaiona, baina bere bihotz zabalak berehala antzemango zion eskaintzari borondatea.

Fedea zuen zutabe nagusi. Kristau fedea. Hainbeste urte Ustaritzeko Apaiztegian botatakoa ez zen fede horren hazi bakarrik, fadaa ernetzen beti lagundu zuena ere bai. Makina bat pertsonak aitortuko diote aita Piarresi testigantza!

Euskalduna ere bazen. Eta euskal kulturgintzari halako trazedentzia eskaintzen zion bere fedea. «Euskaldun fededun» baino harantzago zihoan haren ikusmoldea. Lehendabizi euskaldun, lehendabizi norbera bere herriko, aintzina erroak. Eta alor honetan fededun baten testigantza eskaini zuen etengabe. Ez euskaldun fededun bat zelako, fededun euskalduna zelako baizik. Haren langintza guztia ardatz hauen inguruan interpretatu beharko delarik.

Guk geuk ez dakigu esaten gaurko euskaldun jendeak zer arraio zor dion Lafitte-ri.

Baine badakigu, eta oso garbi gainera, guri dagokiguna: haren «Grammaire basque» harrigarrian ikasi genuen euskara, haren euskal testu eta literaturgintzaren ezagutza zabalari esker dakigu gaur dakigunaren neurri handia.

Aro bat joaten hasi zaigu. Ez dadila berehalakoan agortu! Zaila ikusten bait da aro horren lan nekegaitza inork bete dezakeenik pentsatzea. Itzaltzen hasia bait dugu patriarken aroa.

1985-II-25.